AVİM Yorum • No: 2021 / 1 • Ocak 2021

BATI BASININDAKİ TARAFLI TUTUMA RAĞMEN DAĞLIK KARABAĞ'I ANLAMAK

Tutku DİLAVER

Analist

Azerbaycanın Dağlık Karabağda yürüttüğü 45 günlük operasyon, 2020 yılının önemli gelişmelerinden biri oldu. 30 yıldır süren işgalin ardından yeni bir sayfa açılırken, dünya basını da sıcak gelişmelere ilgi gösterdi. Ancak özellikle Avrupa ve ABDdeki kimi basın kuruluşlarından yayınlanan haberler, Dağlık Karabağ meselesini objektif bir şekilde yansıtmadığı gibi, Azerbaycanın haklı gerekçeleri görmezden geldi.

Bu perspektifte yayın yapan kuruluşlar arasında en dikkat çekeni Avrupanın bakış açısıyla dünya haberlerini yansıtan Euronews. Fransa merkezli bir yayın kuruluşu olan Euronewsin Azerbaycan-Ermenistan çatışmasıyla ilgili İngilizce ve Türkçe çıkan haberlerin pek çoğunda Ermenistan perspektifine ağırlık verdiği rahatlıkla görülebiliyor.[1] Haberlerin içeriklerine bakıldığında Azerbaycan ve Ermenistan liderlerinin açıklamalarının bir kısmına yer verilerek yönlendirme yapılmaya çalışıldığı, Ermenistanın mağdur imajının pekiştirilmeye çalışıldığı anlaşılıyor[2].

Euronewste geçtiğimiz günlerde 2020 yılını değerlendiren oldukça dikkat çekici bir haber yayınlandı. Haberin içeriğine yakından bakıldığında taraflı haber anlatıcılığının ne boyutta olduğu daha net görülebiliyor. Haberin girişinde 2020de Dağlık Karabağda yaşanan çatışmanın bölge haritasını yeniden şekillendirdiğine yer veriliyor[3]. Ancak bu bilgi çok eksik. Zira 2020de Azerbaycanın operasyonlarını yürüterek işgalden kurtardığı topraklar BM kararlarıyla da sabit görüldüğü üzere Azerbaycan toprağı. Ateşkes antlaşmasına göre Ermenistan toprağı olan herhangi bir bölge de Azerbaycana verilmiş değil. Bu açıdan bakıldığında haritanın değiştiği algısı oldukça tarafgir bir tutum benimsendiğini gösteriyor.

Buna ek olarak haberin içinde, 27 Eylülde Karabağda başlayan çatışmaları neyin tetiklediği sorusunun sorulduğu, cevap olarak ise çatışmaların bölgede her zaman yaşandığından, ancak birlikte bu kadar büyük çapta hiç yaşanmadığından bahsediliyor[4]. Oysa ki 2016 yılında Azerbaycan Ermenistan tarafından açılan ateşe karşılık vererek bir harekâta girişmiş ve bir takım stratejik tepeleri Ermenistan işgalinden kurtarmıştı. Öte yandan 2020 Temmuz ayında Ermenistan Tovuza saldırarak 2016 savaşında görev almış Tümgeneral Polat Haşimovu şehit etmişti. Son olarak hatırlanacağı üzere, Eylül ayındaki çatışmaları tetikleyen bir diğer neden, Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyanın Karabağ Ermenistandır. Nokta. Şeklindeki açıklaması idi. Bu açıdan Euronewsin haberinde bu bilgilerin hiçbirine yer vermemesi ve kendi sorduğu soruyu cevaplamaması oldukça dikkat çekicidir. Haberde

bu bilgiler yerine Başbakan Paşinyanın biz kimseye saldırmadık yalnızca savunma yapıyoruz şeklindeki açıklamalarına yer verilmekle yetinildiği görülmektedir.

Haberde Dağlık Karabağ çatışması konusunda dünyanın en eski anlaşmazlığı[5] ifadelerine yer verilmesi ise konunun çok iyi takip edilmediği izlenimini vermektedir. Zira Kafkaslardaki demografik yapının değiştirilmesine bağlı sorunlar Çarlık Rusyanın yıkılması ve Sovyetler Birliğinin dağılması gibi iki önemli gelişmenin ardından çatışmaya dönüşmüştür. Dağlık Karabağ ve etrafındaki 7 rayonun işgali 1992-1994 Dağlık Karabağ Savaşının ardından olmuştur. 30 yıldır süren işgali dünyanın en eski çatışması olarak değerlendirmek pek de doğru görünmemektedir.

2020 Dağlık Karabağ çatışmasında Türkiyeyle ilgili ortaya atılan iddialar ve Suriyeli militanların bölgeye gönderildiği şeklinde yürütülen propaganda faaliyetleri, hâlihazırda Batı basınında var olan Türkiye karşıtlığını daha da körüklemiş oldu. Bu kapsamda, Orta Doğu ve Doğu Akdenizde pek çok konuda Batı ile fikir ayrılığı yaşayan Türkiyenin Azerbaycan ile yakınlığının da Batı karşıtı bir çerçeveye oturtulmaya çalışıldığı görülüyor. Rusya öncülüğünde gerçekleşen 9 Kasım ateşkesinin ardından Türkiyenin de sürece dahil olması batılı pek çok yayın organını olduğu gibi Euronewsi de rahatsız etmiş görünüyor. Söz konusu değerlendirme haberinde, Türkiye ve Rusyanın Kafkaslardaki etki alanlarını artırdıkları ve Fransayı sürecin dışında bıraktıkları ifadelerine yer veriliyor[6]. Fransanın Ermenistanla bağlarına dikkat çekilerek, Türkiye ve Rusyanın Batı ile Ermenistan arasındaki ilişkiyi engellediği şeklinde bir algı yaratılmak istendiği anlaşılıyor. Oysa ki Türkiye Minsk Grubunun bir üyesi olarak eşbaşkanların yürüttüğü müzakere sürecine desteğini bugüne kadar sürekli beyan etmekteydi. Ancak özellikle Fransanın Minsk Grubunun tarafsızlığına gölge düşürecek şekilde hareket etmeye başlaması, sürece bilhassa kendisinin zarar verdiği bir durum ortaya çıkartmıştır. Minsk Grubunun iki eşbaşkanı ABD ve Fransa duruma tepki vermekte gecikmiş; hatta Fransa, Türkiye karşıtı tutumu nedeniyle Ermenistana destek verdiğini açıklayacak kadar ileri gitmiştir. Bu çerçeveden bakıldığında Türkiye veya Rusyanın Fransayı süreçten dışladığını söylemek yüzeysel bir yorumdan öteye gitmeyecektir.

Euronewste yer verilen 2020 Dağlık Karabağ değerlendirmesi haberi ilk ve tek değildir. Bu ve bunun gibi haberler özellikle Ermeni diasporasının yoğun olarak yaşadığı yerlerde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Yanlış, eksik ve tek taraflı kaynakların kullanılması bu tarz haberlerin yapılmasındaki sebeplerden biridir. Ancak Avrupa Birliğinde belirli standartlar çerçevesinde yayın yapması beklenen bir kuruluşun bu tip haberlere yer vermesi, tarafsız habercilik anlayışının sorgulanmasına neden olmaktadır.

[1] Örneğin, Euronews tarafından yapılan bu haberde Laçında ikamet etmekte olan Valya Yegiazaryanın bakış açısıyla Dağlık Karabağ çatışması aktarılıyor: Nagorno-Karabakh Truce: Residents Face an Uncertain Future, *Euronews*, 18 Kasım 2020, https://www.euronews.com/2020/11/18/nagorno-karabakh-truce-residents-face-an-uncertain-future.

[2] Söz konusu haberde İlham Aliyevin Dağlık Karabağ çatışmasına Türkiyenin dahli ve Suriyeli militanlar konusundaki iddialara reddettiğine yer veriliyor. Ancak Aliyevin açıklamasının hemen ardından Aliyevin bu açıklamasına rağmen Azerbaycanın Türkiyeden SİHA aldığını itiraf ettiği gibi bir algı yaratılmak istendiği anlaşılıyor. Türkiye'nin Yoğun 2020 Diplomasisi: Doğu Akdeniz, Suriye, Dağlık Karabağ, Fransa, Libya Dosyaları, *Euronews*, 27 Aralık 2020, https://tr.euronews.com/2020/12/27/turkiye-nin-yogun-2020-diplomasisi-dogu-akdeniz-suriye-dagl-k-karabag-fransa-libya-dosyala.

[3] Review of the Year: Azerbaijan takes the upper hand in Nagorno-Karabakh, *Euronews*, 23 Aralık 2020, https://www.euronews.com/2020/12/23/review-of-the-year-azerbaijan-takes-the-upper-hand-in-nagorno-karabakh.

[4] Review of the Year: Azerbaijan takes the upper hand in Nagorno-Karabakh, *Euronews*.

[5] Review of the Year: Azerbaijan takes the upper hand in Nagorno-Karabakh, *Euronews*.

[6] Review of the Year: Azerbaijan takes the upper hand in Nagorno-Karabakh, *Euronews*.

Yazar Hakkında :

Tutku Dilaver, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler bölümünden 2015 yılında mezun olmuştur. 2020 yılında Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalına bağlı Kafkasya Çalışmaları Programında tezli yüksek lisansını tamamlamıştır. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

2017 Ağustos ayında Avrasya İncelemeleri Merkezinde (AVİM) başladığı 6 aylık uygulamalı eğitim programını tamamlamış, Misafir Araştırmacı olarak AVİM'e katılmıştır. 2019-2023 yılları arasında AVİM'de Analist olarak çalışmıştır.

Alıfta bulunmak için: DİLAVER, Tutku. 2020. "BATI BASININDAKİ TARAFLI TUTUMA RAĞMEN DAĞLIK KARABAĞ'I ANLAMAK." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No:2021 / 1. Ocak 06. Erişim Ekim 30, 2020. https://avimbulten.org/public/tr/Yorum/BATI-BASININDAKI-TARAFLI-TUTUMA-RAGMEN-DAGLIK-KARABAG-I-ANLAMAK

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr

https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır